

IMMORTAL **KNUT NYSTEDT** 1915–

- 1-6 Prayers of Kierkegaard
- 7 Salve Regina
- 8 The Word Became Flesh
- 9-12 Nytt er livet
- 13-19 Jesu sieben Worte
- 20 Immortal Bach

Ensemble 96
Bærum Vokalensemble
conductor **Øystein Fevang**

5.0 surround + STEREO

2L29SACD Made in Norway 20©05 Lindberg Lyd AS

7 041888 510321

Ensemble 96

IMMORTAL NYSTEDT

IMMORTAL NYSTEDT

Two **GRAMMY** nominations

Ensemble
Øystein Fevang

Knut Nystedt 1915–

- 1-6 [Prayers of Kierkegaard](#) 17:42
opus 157 SATB • text Edna and Howard H. Hong
- 7 [Salve Regina](#) 5:04
opus 156 a TTBB • text Maria-antiphone 1100 AD
- 8 [The Word Became Flesh](#) 7:23
opus 162 SATB • text John. I: 1-14
- 9-12 [Nytt er livet](#) 7:05
opus 170 SSAA • text Olav Mosdøl
- 13-19 [Jesu sieben Worte](#) 11:00
opus 171 SATB
- 20 [Immortal Bach](#) 3:54
J. S. Bach (arr. Knut Nystedt) SATB

Ensemble 96 conducted by Øystein Fevang

[Bærum Vokalensemble](#) track 9-12

[Beate Kronen](#) soprano track 3, 5 and 10 • [Gea Aartun](#) soprano track 5

”For tusen år er i dine øyne som dagen i går ...” Salme 90, vers 4

Universets begynnelse og dramaet på Golgata, middelaldersang og tysk barokk, Søren Kierkegaards inderlighet – og en barnedåp i Oslo i 1987. Knut Nystedt henter inspirasjon fra alle tider, og skaper gedigen korkunst med kristent perspektiv og allmennmenneskelig appell.

Knut Nystedt – ”spenningens land”

Han kjenner kor-mediet til bunns! Det kan høres ut som en slapp klisjé, velvillig avlevert som reklame for en korinnspilling. Men hør bare: da det legendariske guttekoret Olavsguttene ga sin første konsert i 1927, sto 12-åringen Knut blant sopranene. Legg så merke til dateringen på de nyeste av stykkene som presenteres her – årstallet er 2003! Vi snakker altså om 76 års sammenhengende befatning med kor. Det skal vel godt gjøres i verdens totale korrepertoar å finne verker basert på lengre fartstid eller lengre læretid.

Læretid, ja – her er vi inne på noe viktig. Litt uærbødig, men i beste mening, kunne vi kalle Knut Nystedt en slags ”evighetsstudent”, ustoppelig nysgjerrig, ivrig etter stadig å legge nytt musikalsk land under seg. Med opprinnelig ståsted i en nasjonalt farget neoklassisisme, men bestandig med Palestrina og Bach som ledestjerner, har han fordomsfritt tilegnet seg 1900-tallets ulike avant garde-teknikker.

To ganger har Knut Nystedt besvart et spørreskjema for oppslagsverket *Musikkens Verden*, første gang i 1951, og så til en ny utgave i 1963. Et av spørsmålene lød: ”Komponister som De spesielt liker og som har hatt særlig betydning for Deres musikalske utvikling?”

På vår oppfordring har Nystedt besvart samme spørsmål sommeren 2005. Gir han samme svar alle tre gangene? I 1951 nevner han Palestrina og Bach, og av nyere komponister Bartok, Stravinskij og Copland. I 1963 starter også listen med Palestrina og Bach, og foruten disse nevnes fortsatt Stravinskij, pluss et nytt interessant navn: Messiaen. I 2005 holder Nystedt stadig fast ved Palestrina og Bach, og i tillegg nevner han Bartok (som i 1951), Honegger og for første gang en senromantiker, Mahler. Så følger tre navn som vitner om Nystedts vedvarende våkenhet overfor samtidsmusikken: Lutoslawski, Ligeti og Penderecki – tre ”moderne klangkomponister”, for å bruke Nystedts ord.

Vi skal selvsagt ikke ta dette altfor bokstavelig, Nystedt er sikkert opptatt av mye annen musikk også. Likevel, et mønster avtegner seg. Vi legger merke til at den tidligere erklærte neoklassiker aldri nevner wienerklassiske komponister. Haydn, Mozart og Beethoven glimrer med sine fravær. Knut Nystedt har tydeligvis hele tiden hatt et dobbelt fokus: På vokalpolyfoniens ”grunnfjell” – og på de nyeste landevinninger innen samtidsmusikken.

Snakker vi så om en overfladisk eklektiker som hiver seg på alle mulige moteretninger? På ingen måte! Nystedt har gjort det til sitt eget, alt sammen, adoptert det han har hatt bruk for og integrert impulsene i sin personlige stil. Den som tror seg ute av stand til å "forstå" 1900-tallets modernisme, burde starte hos Nystedt. Mange musikkelskere orker ikke helt å sette seg inn i avant garde-musikken. Kanskje ikke så rart – fæle ord som "dodekafoni" og "aleatorikk", "mobiler" og "clusterklanger" kan jo skremme vekk noen hver!

Javel, alt sånt kan man finne også i Nystedts partiturer, men han mestrer håndverket så suverent at man egentlig aldri legger merke til komposisjonsteknikkene i seg selv. De inngår ubesværet i frisk, naturlig musisering. Om man skriver "tradisjonelt" eller "modernistisk" – Knut Nystedt er og blir noe så flott som en god, gammeldags musikanter!

76 års erfaring er vel og bra, men det er jo kvaliteten som teller. La oss da slå fast: Ennå i 2003 har Nystedt beholdt friskheten. Tittelen på et av verkene her er for så vidt betegnende: *Nytt er livet*. Legg bare merke til den praktfulle lydfontenen komponisten setter i gang på ordene "ein foss av lyd".

Spennings land heter et tidlig orkesterverk av Nystedt. Og Knut Nystedts livsverk som helhet er nettopp det – et "spennings land".

Spor 1-6 **Prayers of Kierkegaard** opus 157 for blandet kor 17:42 er komponert i 1999, og var en bestilling fra Det Norske Solistkor i anledning korets 50-årsjubileum. Urfremførelsen fant sted 18. november 2000 i Kulturkirken Jakob, Oslo, med Det Norske Solistkor ledet av Grete Pedersen.

1. sats er et utdrag fra en utlegning av Joh. 10, 27, trykt i *Taler ved Altergang om Fredagen* (1848). 2:28
2. sats er begynnelsesordene i en utlegning av 2. Timot. II, 12-13, trykt i *Taler ved Altergang om Fredagen* (1848). 1:44
3. sats er begynnelsesordene i en utlegning av 1. Joh. III, 20, trykt i *Taler ved Altergang om Fredagen* (1848). 4:13
4. sats er en dagbokoppteignelse fra 1. februar 1839, trykt i *Søren Kierkegaards papirer* (København 1968), bind II, side 140. 3:28
5. sats er et forord til *Hedningenes Bekymringer* (1848). 3:08
6. sats er hentet fra et manuskriptmateriale knyttet til Kierkegaards religiøse forfatterskap. Det er datert til 1842-44, og trykt i *Søren Kierkegaards papirer* (København 1968), bind IV, side 347. 2:40

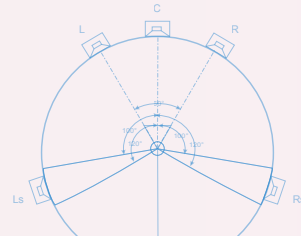
Spor 7 **Salve Regina** opus 156 a for mannskor 5:04 er komponert i 1999. Stykket var bestilt av Eva Bohlin og Svanholm Singers, som urfremførte det i Lund domkirke, Sverige, 29. mai 1999 under ledelse av Eva Bohlin. Verket er bygget på en Maria-antifon fra middelalderen.

Spor 8 **The Word Became Flesh** opus 162 for blandet kor (8–13-stemmig) 7:23 er sluttdatert 6. januar 2001, og ble bestilt av Leland B. Sateren og Augsburg Choir, Minneapolis, USA. Verket ble urfremført 12. oktober 2001 ved Augsburg College i Minneapolis, av Augsburg Choir ledet av Leland B. Sateren.

Spor 9-12 **Nytt er livet** opus 170 for damekor 7:05 (1:42 – 2:11 – 1:42 – 1:31) er komponert i 2003, og ble bestilt av Bærum Vokalensemble, som urfremførte verket 19. september 2003 i Bærum Kulturhus under ledelse av Øystein Fevang. Teksten er hentet fra Olav Mosdøls diktsamling *Missa Millennium* (2000). Siden 1991 har Nystedt tonesatt flere tekster av Olav Mosdøl (født 1937). Om *Nytt er livet* forteller dikteren: "Tekstideén har sitt utspring hausten 1987 då vårt fyste barnebarn blei døypt. Sentrum er vesle Jon, som blir boren til dåp i Sinsen kyrkje. Teksten fekk seinare sitt salmepreg i diktsamlinga."

Spor 13-19 **Jesu sieben Worte** opus 171 for blandet kor 11:00 (1:15 – 2:13 – 2:27 – 1:00 – 0:49 – 1:20 – 1:52) er komponert i 2003, og ble bestilt av Ensemble 96, som urfremførte verket i Bærum kulturhus 19. september 2003 under ledelse av Øystein Fevang.

Spor 20 **Immortal Bach** (J. S. Bach, arr.: Knut Nystedt) for blandet kor 3:54 er komponert i 1987, og ble urfremført 15. juni 1988 i Trefoldighetskirken i Oslo av Sateren Choir fra Minnesota, USA, ledet av Leland B. Sateren. Verket er en bearbeidelse av Johann Sebastian Bachs *Komm, süsßer Tod* (fra *Geistliche Lieder*, utgitt 1736). Først synges de tre første strofene av sangen. Det hele synges så en gang til, men nå med tidsmessig forskyving mellom stemmene, inntil koret samles til ren treklang på siste takt i hver strofe. Her tar komponisten også i bruk en romvirkning: Sangerne stilles opp som fem likeverdige kor rundt i rommet. Med Super Audio CD gjengis her den tredimensjonale virkningen slik komponisten har tenkt seg den.

Ensemble 96

Da Oslofilharmoniens kammerkor ble nedlagt i 1996, ønsket mange av korsangerne å føre arbeidet videre på egen hånd. Øystein Fevang, som tidligere hadde vært solist med kammerkoret, ble håndplukket til dirigentjobben – og slik oppsto Ensemble 96. Resultatene lot ikke vente på seg: Koret har deltatt i flere konkurranser nasjonalt og internasjonalt og vunnet priser i samtlige.

Ensemble 96 er etablert i eliten av norske vokalensembler, og får også utenlandske kritikere til å spisse ørene: "Under the masterful direction of Fevang, Ensemble 96 performs with sumptuous warmth and clarity. It is rare to find a disc of modern repertoire where all three constituent elements (the composition itself, the performance and the production) conspire to produce a work of amalgamated excellence", heter det i det britiske tidsskriftet *Choir and Organ*. Blant høydepunkter hittil i karrieren kan nevnes CD'en *Det lyser i stille grender* (1998), som har solgt i utrolige 20 000 eksemplarer, urfremføring og liveinnspilling av Ketil Bjørnstads *Old* (2000/2001) og urfremføring og innspilling av Wolfgang Plagges *Liknarbraut* (2000/2002).

Med støtte fra Nordisk kulturfond gjorde koret i 2001 en turné gjennom samtlige nordiske land. Nevnes kan også konserter under Vestfold Festspillene 2000, Oslo Kammermusikk Festival 2004 og Festspillene i Bergen 2005. I forbindelse med 10-årsjubileet i 2006 har koret bestilt et stort a capella-verk av Jon Balke.

Øystein Fevang søker en "klangverden som har en klarhet, renhet og samstemthet uten at den mister et personlig preg." Idealet hans er altså ikke total homogenitet til enhver tid – "et 100 prosent homogent kor låter meget vakkert, men i lengden kan det bli litt kjedelig", sier Øystein selv. Han er ikke redd for å la det individuelle slippe til, innen visse rammer. Slik kan og skal man kunne skjelle enkeltstemmer hos Ensemble 96. En krevende vei å gå – men mulig takket være korsangernes store individuelle dyktighet!

Øystein Fevang

Et godt flygel på Hurdal Verk folkehøgskole ble avgjørende for 15-åringen. Litt orgelspill hadde han riktignok vært innom tidligere, men det var flygelklangen i Hurdal som for alvor åpnet Øysteins sinn for musikk – og fikk ham til å øve! På folkehøgskolen sang han også i kor, og det ble hans første befatning med korsang. Han kom så i tallrike sammenhenger med som keyboardist og bandmusiker, etter hvert profesjonelt. Den solide, mangeårige podiumerfaringen Øystein fikk på denne måten, ble en viktig ballast for senere virke. 23 år gammel tok han fatt på den formelle musikkutdannelsen. Øystein satset på sang, først ved Østlandets musikkonservatorium med Egil Frostmann og Helge Birkeland som lærere, så ved Norges Musikkhøgskole, der han tok sin mastergrad i korledelse under Stefan Sköld. Slik la han grunnlaget for en karriere som ettertraktet barytonsolist, korleder og seminarholder. Han har i flere år undervist i kordireksjon ved Norges Musikkhøgskole og ved Rud videregående skole i Bærum. Øystein behersker et bredt repertoar, men han røper likevel én spesialinteresse: Nyere nordisk kormusikk.

Sopran 1

Siv Paus Brovold
Eli Feiring *
Beate Kronen
Ingvild Skaatan
Gea Aartun

Alt 1

Camilla Cockman
Katrine Kristiansen
Ellen Gjulem

Tenor 1

Marius Paus Brovold
Jens Mørkang Jørgensen
Eskild Sundt-Hansen **
Torfinn Kleive ***

Bass 1

Stein Bruun
Osvald Fossholm
Håvard Hegre *
Allan Holmbakken **

Sopran 2

Gunn Karin Holt **
Anke Houben
Unni Feiring *
Hilde Refvem
Sissel Viggen

Alt 2

Line Blæsterdalen **
Anne Opedal
Kirsti Vogt
Oda Skard *

Tenor 2

Knut Mork
Knut Solnes
Svein Røed

Bass 2

Einar Halle
Halvor Festervold Melien
Olav Refvem *
Magne Ytterlid

* På *The Word Became Flesh* ** Ikke på *The Word Became Flesh* *** Ikke på *Jesu sieben Worte*

På *Salve Regina* synger også Øystein Fevang, Håvard Gravdal og Stein Rytter.

På *Immortal Bach* høres også Bjørn Ola Bakke, Marius Graff, Allister Svein Kindingstad, Fredrik Otterstad, Simen Spurkland, Roar Ødegaard, Silje Østvik, Even Widegren, Nikolai Winge og Bærum Vokalensemble.

Bærum Vokalensemble

ble stiftet i 1984 og består av kvinner i alderen 18 til 30 år. Det ambisiøse koret er kjent for vakker klang og spennende og variert repertoar. Bærum Vokalensemble har samarbeidet med blant andre Jan Eggum og Arve Henriksen. Med sin daværende leder Øystein Fevang vant ensemblet klasse A for damekor ved landskonkurransen i Bergen 2003. Fast dirigent siden høsten 2004 er Anine Kruse.

Sopran 1

Rebecca Helene Haven Berg
Lina Berland
Sigrid Rivertz Bjønnæs
Beate Kronen
Elisabeth Maria Neuhaus
Kathrine Nicolaysen
Eva Polak
Ingvild Skaatan
Karianne Stokke
Dina Storm
Silje Øvergaard

Sopran 2

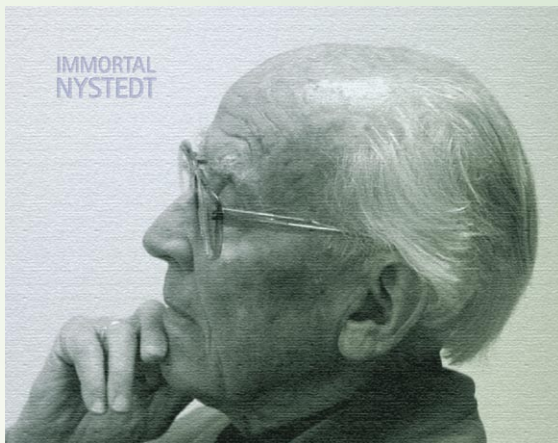
Christina Joanna Brookes
Martine Misvær Brustad
Astrid Emilie Herlofson
Annette Moe
Ragnhild Johanne Måseide
Eli-Anne Østby Rasmussen
Guro Nymann Vangen

Alt 1

Pernille Marie Amdahl
Ditte Marie Bræin
Mari Buer Ellestad
Ellen Gjulem
Tiina Vidarsdatter Klami
Ingrid Trøym Lereim
Hege Strand Spurkland

Alt 2

Kjersti Evju Ludvigsen
Elisabeth Elde Johansen
Liv Lindtvedt
Oda Skard
Kirsti Vogt

Ensemble 96

When the chamber choir of the Oslo Philharmonic was disbanded in 1996, many of its members wished to continue their work as an independent choir. Øystein Fevang, who had been engaged as a soloist with the choir, was offered the job of leading the new group, which took the name Ensemble 96. The choir has had a highly successful career to date, participating in national and international choral competitions, and never coming away without a prize!

Ensemble 96 has established itself among the elite of Norwegian vocal ensembles, attracting the attention of international music critics: "Under the masterful direction of Fevang, Ensemble 96 performs with sumptuous warmth and clarity. It is rare to find a disc of modern repertoire where all three constituent elements (the composition itself, the performance and the production) conspire to produce a work of amalgamated excellence" wrote the British magazine *Choir and Organ*. Among the many highlights of the choir's career must be mentioned their Christmas CD *Det lyser i stille grender* (1998) which has sold an incredible 20 000 copies, the first performance and live recording of Ketil Bjørnstad's *Old* (2000/2001), and their first performance and live recording of Wolfgang Plagge's *Liknarbraut* (2000/2002).

Supported by the Nordic Culture Fund Ensemble 96 toured all the Nordic countries in 2001, and has appeared at the Vestfold International Festival 2000, Oslo Chamber Music Festival (2004) and the Bergen International Festival (2005). As part of the celebration of their 10th anniversary in 2006, the choir has commissioned a large scale work for a cappella choir by Jon Balke.

ENSKILDA SECURITIES

– supports Ensemble 96

In his work with Ensemble 96 Øystein Fevang seeks "an overall timbre of clarity, purity and homogeneity which retains a distinctive, personal character.". His ideal is therefore not necessarily to produce a totally homogenous sound all the time – "a one hundred percent homogenous choir can sound very beautiful, but may be uninteresting to listen to after a while," says Øystein. He is not afraid to let individual timbres be heard, within certain limits. Therefore, one should be able to distinguish individual voices in Ensemble 96. A demanding approach it is – but made possible thanks to the abilities of the individual singers.

Øystein Fevang

A grand piano at the Hurdal Verk school proved a decisive element in the fifteen year old Øystein Fevang's musical development. He had played the organ previously, but it was the sound of the piano which inspired him to pursue music – and to practise! At the school he also sang in the choir, his first experience of choral singing. As a keyboardist and band member he performed frequently, turning professional after a period. The long and varied performing experience he gained was a useful fundament for later work. At the age of 23 he embarked on a formal music education. Øystein studied singing at the music conservatory in Oslo where his teachers included Egil Frostmann and Helge Birkeland. Subsequently he took a master's degree in choral conducting at the Norwegian Academy of Music, tutored by Stefan Sköld. Thus he laid the foundation for a career as a baritone soloist, choir conductor and lecturer. For several years he has taught choral conducting at the Norwegian Academy of Music and at Rud sixth form college in Bærum. Øystein commands a broad repertoire, though he admits one particular field of especial interest: recent Nordic choral music.

Bærum Vocal Ensemble's female members are aged 18-30. The choir is ambitious, and known for beautiful tone colour and a varied and engaging repertoire. Under its previous conductor, Øystein Fevang, it was awarded first prize in the Norwegian competition for female choirs in 2003. The choir's conductor from August 2004 is Anine Kruse.

"For a thousand years in your sight
are like a day that has just gone by ..."
Psalm 90, verse 4

The beginning of the universe and the drama at Golgatha; medieval music and German baroque; the writings of Søren Kierkegaard – and a child's baptism in Oslo in 1987. Knut Nystedt draws his inspiration from all ages, creating his monumental choral art with a Christian perspective and wide, humanistic appeal.

Knut Nystedt – a "land of adventure"

He has a thorough knowledge of the choral medium! It might sound like a weak cliché, passed off as an advertisement for a recording of choral music. Note however, the following facts: when the legendary Olavsguttene boys' choir gave their first concert in 1927, twelve year old Knut was among the trebles; the date of composition of the most recent work on this recording is 2003. We are in other words dealing with seventy-six years of choral experience. One would be hard put to find – in all the choral repertoire in the world – any other works based on longer experience, or a longer apprenticeship. Apprenticeship – an important concept in Nystedt's work; it is perhaps a little disrespectful to call Nystedt an "eternal student" – yet he has an unquenchable curiosity, ever keen to conquer new musical territory. Starting out with a style of nationally tinged neo-classicism – and always with Palestrina and Bach as his guiding lights – he has, without prejudice, adopted the avant-garde techniques of twentieth century music.

On two occasions Nystedt was asked to answer a questionnaire for an entry in the Norwegian music reference book *Musikkens Verden (The World of Music)* – first in 1951, and then in 1963. One of the questions asked which composers had had a particular influence on his musical development. At our request Nystedt answered the same questions again in the summer of 2005. Would the answers turn out the same for all three occasions?

In 1951 he mentioned Palestrina and Bach, and among twentieth century composers, Bartok, Stravinsky and Copland. In 1963 the list also began with Palestrina and Bach; Stravinsky is named in addition to another, interesting modern composer, namely Messiaen. In 2005 Nystedt still holds by Palestrina and Bach; additionally he names Bartok (as in 1951), Honegger and, for the first time, a late romantic composer, Mahler. Then follow three names which show Nystedt's continuing interest in contemporary music: Lutoslawski, Ligeti and Penderecki – three modern "klangkomponister" (sound texture composers), to use Nystedt's own words. We should not take all of this too literally; Nystedt is bound to have other areas of musical interest. A pattern is, however, discernable here. One can see that the previously self-proclaimed neo-classical composer never mentions composers of the Viennese school – Haydn, Mozart and Beethoven are notably absent from the list. Knut Nystedt's prime focus has clearly been on two areas: the fundament of vocal polyphony, and the newest developments in contemporary music.

Is this a shallow, eclectic composer, blindly following musical fashions? Most definitely it is not – Nystedt has adopted and integrated all his musical impulses and influences in his own, distinctive musical idiom. Those who believe it difficult to “understand” twentieth century modernism, should start with Nystedt. Many music lovers find it difficult to approach avant-garde music, frightened away, perhaps, by terminology such as “dodecaphony”, “aleatory”, “mobiles” and “tone clusters”.

It is true that these elements may also be found in Nystedt's scores; his musical craftsmanship, however, is so superb that one never really notices the composition techniques in themselves, they are simply part of his natural, organic music-making. Whether writing in a traditional or modernist style, Nystedt's music has a strong, instinctive musical feel to it.

Seventy-six years' experience is all well and good, but it is the quality of the work which counts. And let it be said: Nystedt's music anno 2003 has retained its vitality. The title of one of the works on this recording is highly appropriate: *Nytt er livet* (*New is the Life*) – listen to the wonderful fountain of sounds the composer releases at the words “ein foss av lyd” (a waterfall of sound).

Spennings land (*Land of Adventure*) is the title of an early work for orchestra by Nystedt. And it appropriately describes Knut Nystedt's life work – a land of adventure.

Track 1-6 **Prayers of Kierkegaard** opus 157 for mixed choir 17:42

was composed in 1999. It was commissioned by The Norwegian Soloists' Choir for their fiftieth anniversary. The first performance took place at Oslo's Jacob Church on 18 November 2000, performed by The Norwegian Soloists' Choir under the leadership of Grete Pedersen.

1st is an excerpt from a discourse on John 10, 27 published in *Taler ved Altergangnen om Fredagen* (*Addresses at Holy Communion on Fridays*) (1848). 2:28

2nd is the opening of a discourse on 2 Timothy II, 12-13, published in *Taler ved Altergangnen om Fredagen*. 1:44

3rd is the opening of a discourse on 1 John III, 20, published in *Taler ved Altergangnen om Fredagen*. 4:13

4th is a diary entry from 1 February 1839, published in *Søren Kierkegaards papirer* (*The Writings of Søren Kierkegaard*) (Copenhagen 1968). 3:28

5th is a foreword to *Hedningenes Bekymringer* (*The Heathens' Anxieties*) (1848). 3:08

6th is taken from manuscript material related to Kierkegaard's religious writings. It is dated 1842-44 and is published in *Søren Kierkegaards papirer*. 2:40

Track 7 **Salve Regina** opus 156a for male choir 5:04

was composed in 1999. It was commissioned by Eva Bohlin and the Svanholm Singers, who gave the first performance in Lund cathedral, Sweden, on 29 May 1999 under the leadership of Eva Bohlin. The piece is based on a medieval Marian antiphon.

Track 8 **The Word Became Flesh** opus 162 for mixed choir (8–13 parts) 7:23

is dated 6 January 2001 and was commissioned by Leland B. Sateren and the Augsburg Choir, Minneapolis, USA. It was first performed on 12 October 2001 at Augsburg College, Minneapolis, by the Augsburg Choir under the leadership of Leland B. Sateren.

Track 9-12 **Nytt er livet** opus 170 for female choir 7:05 (1:42 – 2:11 – 1:42 – 1:31)

was composed in 2003. It was commissioned by the Bærum Vokalensemble who gave the first performance on 19 September 2003 in Bærum under the leadership of Øystein Fevang. The text is taken from Olav Mosdøl's collection of poems *Missa Millennium* (2000). Since 1991 Nystedt has set several of Olav Mosdøl's texts to music. Olav Mosdøl (b.1937) writes the following about *Nytt er livet*: “The idea for this text came about in the autumn of 1987 when our first grandchild was baptized. At the centre is little Jon, who was baptized at Sinsen church in Oslo. The text was later reworked as a hymn in the collection.”

Track 13-19 **Jesu sieben Worte** opus 171 for mixed choir 11:00 (1:15 – 2:13 – 2:27 – 1:00 – 0:49 – 1:20 – 1:52)

was composed in 2003; it was commissioned by Ensemble96 who gave the first performance in Bærum on 19 September 2003 under the leadership of Øystein Fevang.

Track 20 **Immortal Bach** (J.S. Bach, arr. Knut Nystedt) for mixed choir 3:54

was composed in 1987 and was first performed on 15 June 1988 at Oslo's Trinity Church (Trefoldighetskirken) by the Sateren Choir, Minnesota, USA, under the leadership of Leland B. Sateren. The piece is a reworking of Johann Sebastian Bach's *Komm, süsster Tod* (from *Geistliche Lieder*, published in 1736).

Komm, süsster Tod

Komm, sel'ger Ruh

Komm führe mich in Friede

Kom, søte død

Kom, salige hvile

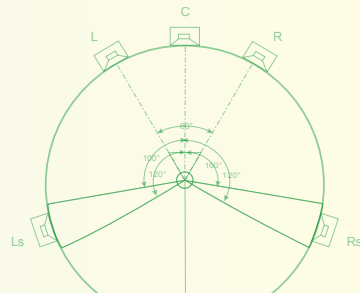
Kom og led meg til fred

Come, sweet death

Come, blessed rest

Come lead me to peace

The first three lines of the song are sung, and then repeated – this time the parts are moved in time in relation to one another, coming together in a consonant major chord at the end of each line. The spatial element is an important part of the composer's reworking: the choir is divided into five equal groups spread around the concert hall or church. The surround technology of the Super Audio CD format reproduces the three-dimensional effect as envisaged by the composer.

Prayers of Kierkegaard

text Edna og Howard H. Hong

We speak this way with you, o God, there is a language difference between us, and yet we strive to understand you, to make ourselves intelligible to you, and you are not ashamed to be called our God.

Lord Jesus Christ, who loved us first, you who until the last loved those whom you had loved from the beginning, you who until the end of time continue to love everyone who wants to belong to you, your faithfulness cannot deny itself –

Great are you, o God! Although we know you only as an obscure saying, and as in a mirror, yet in wonder we worship your greatness, how much more we shall praise it at some time when we come to know it more fully! When under the arch of heaven I stand surrounded by the wonders of creation, I rapturously and adoringly praise your greatness, you who lightly hold the stars in the infinite and concern yourself fatherly with the sparrow.

Father in heaven! Open the fountains of our eyes, let a torrent of tears like a flood obliterate all of the past life which did not find favour in your eyes; but also give us a sign as of old, when you set the rainbow as a gateway of grace in the heavens, that you will no more wipe us out with a flood; let sin never again get such power over us that you again have to tear us out with the body of sin.

Father in heaven. In springtime everything in nature comes back again with new freshness and beauty. The bird and the lily

have lost nothing since last year. Would that we, too, might come back unaltered to the instruction the teachers! But if, alas, our health has been damaged in time past, would that we might recover it by learning again from the lilies in the field and from the birds of the air!

Father in heaven! You loved us first! Help us never to forget that you are love, so that this full conviction might be victorious in our hearts over the world's allurements, the mind's unrest, the anxieties over the future, the horrors of the past, the needs of the moment. O grant also that this conviction might form our minds, so that our hearts become constant and true in love to them whom you bid us to love as ourselves.

Bønner av Kierkegaard

Saaledes tale vi med Dig, o Gud; der er en Sprogforskjel imellem os, og dog stræbe vi at forstaae Dig og at gjøre os forstaaelige for Dig; og Du blues ikke ved at kaldes vor Gud.

Herre Jesus Christus, Du som har elsket os først, Du, som indtil det Sidste elskede dem, hvilke Du havde elsket fra Begyndelsen, Du, som indtil Dagens Ende vedbliver at elske hver Den, som vil tilhøre Dig: Din Trofasthed kan ikke fornægte sig selv –

Stor er Du, o Gud; skjøndt vi kun kjende Dig som i en mørk Tale og som i et Speil,

vi tilbede dog undrende Din Storhed – hvor meget mere skulle vi engang prise den, idet vi lære den fuldeligere at kjende! Naar jeg under Himmels Hvelving staaer omgivet af Skabningens Under, da priser jeg rørt og tilbedende Din Storhed, Du, som let bærer Stjernene i det Uendelige, og faderligt bekyrmer Dig om Spurven.

Fader i Himlene! aaben Du Øiets Kilder, lad en Taarestrøm som en Syndflod udslette hele det forbigangne Liv, der ikke fandt Naade for Dine Øine; men giv Du ogsaa som fordamet Tegn, da Du satte Regnbuen som en Naadeport paa Himlen, at Du ikke mere vil udslette os ved en Syndflod; lad aldrig Synden saaledes faae Magt i os, at Du atter maatte udrykke os af Sydens Legeme!

Fader i Himlene! Ved Foraarets Tid vender i Naturen Alt igjen tilbage med ny Friskhed og Skjønhed, Fuglen og Lilien har Intet tabt siden sidst – o, at vi ogsaa saaledes uforandrede maatte vende tilbage til disse Læremesters Underviisning! Ak, men dersom vi i den svundne Tid toge Skade paa Sundheden, at vi da maatte gjenvinde den ved atter at lære af Lilierne paa Marken og af Himmels Fugle! –

Fader i Himlene! Du elskede os først, hjælp os aldrig at glemme, at Du er Kjerlighed, at denne fuldvise Overbevisning maatte seire i vort Hjerte over Verdens Forførelse, over Sindets Uro, over det Tilkomendes Angst, over det Forbigangnes Forførelse, over Øieblikkets Nød. O! men da give Du ogsaa at denne Overbevisning maatte danne vore Sind, saa vort Hjerte bliver trofast og oprigtigt i Kjerlighed til dem, hvem Du bød os at elske som os selv.

Salve Regina

Salve Regina, mater misericordiae!
Vita, dulcedo et spes nostra, salve!
Ad te clamamus exules filii Evae.
Ad te suspiramus, gementes et flentes,
in hac lacrimarum valle.
Eja ergo, advocata nostra,
illos tuos misericordes oculos ad nos converte.
Et Jesum, benedictum fructum ventris tui
nobis post hoc exilium ostende!
O clemens, o pia, o dulcis virgo Maria!

The Word Became Flesh

text John 1, 1-14

In the beginning was the Word, and the Word was with God, and the Word was God. He was in the beginning with God; all things were made through him, and without him was not anything made. In him was life, and the life was the light of men. The light shines in darkness, and the darkness has not overcome it.

There was a man sent from God whose name was John. He came for testimony, to bear witness to the light, that all might believe through him. He was not the light, but came to bear witness to the light.

The true light that enlightens every man was coming into the world. He was in the world, and the world was made through him, yet the world knew him not. He came to his own home and his own people received him not. But to all who received him, who believed in his name, he gave the power to become the children of God;

Hill deg, Himmeldronning, nådens mor!
Vårt liv, vår trøst, vårt håp, hill deg!
Til deg roper vi, Evas bannlyste barn.
Til deg sukker vi, sørgende og gråtende,
i denne tårenes dal.
Å du, vår forsvarer,
vend dine nådefulle øyne mot oss!
Og Jesus, den velsignede frukt av ditt skjød,
vis oss ham etter vår forvisning!
Å milde, å fromme, å søte jomfru Maria!

who were born, not of blood, nor of the will of the flesh, nor of the will of man, but of God.

And the Word became flesh and dwelt among us, full of grace and truth; he have beheld his glory, the glory as of the only Son from the Father.

Og Ordet ble menneske

I begynnelsen var Ordet. Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud. Han var i begynnelsen hos Gud. Alt er blitt til ved ham; uten ham er ikke noe blitt til av alt som er til. I ham var liv, og livet var menneskenes lys. Og lyset skinner i mørket, men mørket tok ikke imot det.

En mann sto fram, utsendt av Gud. Johannes var hans navn. Han kom for å

Hail holy Queen, Mother of mercy!
Our life, our sweetness, and our hope.
To thee do we cry, poor banished children of Eve.
To thee do we send up our sighs,
mourning and weeping in this valley of tears.
Turn then, most gracious advocate,
thine eyes of mercy toward us!
And after this our exile show unto us the blessed fruit of thy womb, Jesus!
O clement, O loving, O sweet Virgin Mary!

vitne; han skulle vitne om lyset, så alle skulle komme til tro ved ham. Det var ikke han som var lyset, men han skulle vitne om lyset.

Det sanne lys, som lyser for hvert menneske, kom nå til verden. Han var i verden, og verden er blitt til ved ham, men verden kjente ham ikke. Han kom til sitt eget, men hans egne tok ikke imot ham. Alle som tok imot ham, dem gav han rett til å bli Guds barn – de som tror på hans navn. De er ikke født av kjøtt og blod, ikke ved menneskers vilje og ikke ved manns vilje, men av Gud.

Og Ordet ble menneske og tok bolig iblant oss, og vi så hans herlighet, den herlighet som den enbårne Sønn har fra sin Far, full av nåde og sannhet.

Nytt er livet

Olav Mosdøl

Nytt er livet som grip tak i ljøset når det fyrste skriket sprengrer tida. Foten lyfter seg frå faste punktet og ein foss av lyd slår gjennom stilla.

Handa søkjer mot den varme kroppen i det store rommet under stjerner. Freden samlar seg i mjuke neven når ein liten munn mot bringa vender.

Fint er livet med sin store sjanse i eit under skapt av fryd og smerte. Barnet gjennom tid og rom kan danse heilt til tårer kjem og gjestar hjarte.

Auga vender seg mot nye dagar tek mot kjærleik under open himmel. Veksten kjem frå Herren som velsignar og held fast igjennom strev og stimmel.

Jesu sieben Worte

Und als sie an die Stätte kamen, die Schädelstätte heißt, kreuzigten sie ihn dort und die Verbrecher mit ihm, einen zur Rechten und einen zur Linken. Jesus aber sagte: „Vater, vergib ihnen; denn sie wissen nicht, was sie tun!“ LUKAS 23, 33-34

Es standen aber bei dem Kreuz Jesu auch seine Mutter und die Schwester seiner Mutter, Maria, die Frau des Klopas, und Maria von Magdala. Als nun Jesus seine Mutter sah und bei ihr den Jünger, den er lieb hatte, sagte er zu seiner Mutter: „Siehe, das ist dein Sohn!“ Danach sagte er zu dem Jünger: „Siehe, das ist deine

New is the life that grabs hold of the light when the first cry bursts through time. The foot lifts itself from the foundation and a waterfall of sound strikes through the silence.

The hand seeks the warm body in the huge expanse beneath the stars. Peace gathers in the soft hand when a tiny mouth turns towards the bosom.

Glorious is life with it's great opportunity in a wonder created through joy and pain. Through time and space the child can dance until tears come to visit the heart.

The eyes turn towards new days receives love beneath the wide open sky. Growth comes from the Lord, who blesses and holds firm through hardship and multitude.

Mutter!“ Und von der Stunde an nahm sie der Jünger zu sich. JOHANNES 19, 25-27

Aber einer der Verbrecher, die am Kreuz hingen, schmätzte ihn: „Bist du nicht der Christus? Hilf dir selbst und uns!“ Da wies ihn der andere zurecht und sagte: „Und du fürchtest dich auch nicht vor Gott, der du doch die gleiche Strafe erleidest? Uns trifft sie zwar mit Recht, denn wir empfangen, was unsre Taten verdienen; dieser aber hat nichts Unrechtes getan.“ Und er sagte: „Jesus, denke an mich, wenn du in dein Reich kommst!“ Und Jesus sprach zu ihm: „Wahrlich,

ich sag dir: Heute wirst du mit mir im Paradies sein.“ LUKAS 23, 39-43

Von der sechsten Stunde an lag eine Finsternis über dem ganzen Land bis zur neunten Stunde. Und um die neunte Stunde rief Jesus laut: „Eli, Eli, lema sabachtani?“ (Das heißt: Mein Gott, mein Gott, warum hast du mich verlassen?) MATTHÄUS 27, 45-46

Danach, als Jesus wusste, dass schon alles vollbracht war, sagte er, damit die Schrift erfüllt würde: „Mich dürstet.“ JOHANNES 19, 28

Da stand ein Gefäß voll Essig. Sie aber tränkten einen Schwamm mit Essig, steckten ihn auf ein Ysoprohr und hielten es ihm an den Mund. Als nun Jesus den Essig genommen hatte, sprach er: „Es ist vollbracht!“ JOHANNES 19, 29-30

... und die Sonne verlor ihren Schein, und der Vorhang des Tempels riss mitten entzwei. Und Jesus rief laut: „Vater, ich befehle meinen Geist in deine Hände!“ Und als er das gesagt hatte, verschied er. LUKAS 23, 45-46

The Seven Words of Christ

And when they had come to the place called Calvary, there they crucified Him, and the criminals, one on the right hand and the other on the left. Then Jesus said, "Father, forgive them, for they do not know what they do. LUKE 23, 33-34

Now there stood by the cross of Jesus His mother, and His mother's sister, Mary the wife of Clopas, and Mary Magdalene. When Jesus therefore saw His mother, and the disciple whom He loved standing by, He said to His mother, "Woman, behold your son!" Then He said to the disciple, "Behold your mother!" And from that hour that disciple took her to his own home. JOHN 19, 25-27

Then one of the criminals who were hanged blasphemed Him, saying, "If You are the Christ, save Yourself and us." But the other, answering, rebuked him, saying, "Do you not even fear God, seeing you are under the same condemnation? And we indeed justly, for we receive the due reward of our deeds; but this Man

has done nothing wrong." Then he said to Jesus, "Lord, remember me when You come into Your kingdom." And Jesus said to him, "Assuredly, I say to you, today you will be with Me in Paradise." LUKE 23, 39-43

Now from the sixth hour until the ninth hour there was darkness over all the land. And about the ninth hour Jesus cried out with a loud voice, saying, "Eli, Eli, lama sabachthani?" that is, "My God, My God, why have You forsaken Me?" MATTHEW 27, 45-46

After this, Jesus, knowing that all things were now accomplished, that the Scripture might be fulfilled, said, "I thirst!" JOHN 19, 28

Now a vessel full of sour wine was sitting there; and they filled a sponge with sour wine, put it on hyssop, and put it to His mouth. So when Jesus had received the sour wine, He said, "It is finished!" JOHN 19, 29-30

Then the sun was darkened, and the veil of the temple was torn in two. And when Jesus had cried out with a loud voice, He said, "Father, into Your hands I commit My spirit." Having said this, He breathed His last. LUKE 23, 45-46

Jesu syv ord på korset

Og da de kom til det stedest som heter Hodeskallen, korsfestet de både ham og forbryterne, den ene på høyre side av ham og den andre på venstre. Men Jesus sa: "Far, tilgi dem, for de vet ikke hva de gjør." LUKAS 23, 33-34

Ved Jesu kors stod hans mor, morens søster, Maria som var gift med Klopas,

og Maria Magdalena. Da Jesus så sin mor og ved siden av henne den disippel han hadde kjær, sa han til sin mor: "Kvinne, det er din sønn." Deretter sa han til disippelen: "Det er din mor." Fra den stund tok disippelen henne hjem til seg. JOHANNES 19, 25-27

En av forbryterne som hang der, spottet ham også og sa: "Er ikke du Messias? Frels da deg selv og oss!" Men den andre bebreidet ham og sa: "Frykter du ikke Gud, enda du har samme dom over deg? For oss er dommen rettferdig, vi får bare igjen for det vi har gjort. Men han har ikke gjort noe galt." Og han sa: "Jesus, husk på meg når du kommer i ditt rike!" Jesus svarte: "Sannelig, jeg sier deg: I dag skal du være med meg i Paradis." LUKAS 23, 39-43

Fra den sjette time hvilte et mørke over hele landet, helt til den niende time. Ved den niende time ropte Jesus med høy røst: "Eli, Eli, lema sabaktani?" (Det betyr: "Min Gud , min Gud, hvorfor har du forlatt meg?") MATTEUS 27, 45-46

Jesus visste nå at alt var fullbrakt, og for at Skriften skulle bli oppfylt, sa han: "Jeg tørster." JOHANNES 19, 28

Det stod et kar der med eddikvin. De fylte en svamp med den, satte svampen på en isopstilk og holdt den opp til munnen hans. Da Jesus hadde fått eddikvinen, sa han: "Det er fullbrakt!" JOHANNES 19, 29-30

...fordi solen var formørket. Forhenget i templet revnet i to. Og Jesus ropte med høy røst: "Far, i dine hender overgir jeg min ånd!" Da han hadde sagt det, utåndet han. LUKAS 23, 45-46

Der MONO var sorthvitt og STEREO er et polaroidfoto, blir SURROUND en tredimensjonal opplevelse

Musikkbransjen er i en brytningstid der CD-formatet, som ble lansert tidlig på 80-tallet, ikke lenger tilfredsstiller lytteren forventninger til spektakulære lydopplevelser. DVD-Audio og SACD (SuperAudio CD) er to nye digitale formater som støtter høyoppløselig lyd ut over stereo. Med et hybridprodukt har du alle muligheter i en og samme "CD-kake" med tre lag: Stereo og 5.1 surround med stor dynamikk og frekvensspekter. Denne disken ser ut som en vanlig CD og kan spilles på alle tradisjonelle anlegg og datamaskiner.

Kvadrofoni ble lansert på 70-tallet uten å slå an hos det store publikum. Dørstokkmila ble bokstavelig for ekstra høyttalere og ny forsterker. Når syn og hørsel settes opp mot hverandre, tar bildet en dominant rolle. Nå har filmindustrien banet vei inn i hjemmet med DVD-spilleren og lyd i seks kanaler.

Tilstedeværelse og deltagelse er de magiske ordene for fremtidens brukere av musikk. Med surroundproduksjoner tar man lytteren til sentrum for opplevelsen. Den beste plassen i en konsertsal er den som ikke er til salgs. Orkesterets midtpunkt, dirigenten, har derimot godt betalt for å være nettopp midtpunkt. Nå kan publikum innta denne eksklusive plassen hjemme i sin egen stue. Giovanni Gabrieli gjorde det med sine messingkor i renessansens Venezia, og 100 år etter Edisons fonograf legger Lindberg Lyd og musikkmerket 2L nye dimensjoner til norsk musikkproduksjon.

20©05 www.lindberg.no

Where MONO was black and white and STEREO is a polaroid snapshot, SURROUND is the real flesh

The music business is undergoing a period of major change. The CD format, launched in the early eighties, no longer satisfies listeners' expectations of spectacular audio experiences. DVD-audio and SACD (Super Audio CD) are two new digital formats which support high resolution sound to the domestic audience. This compact disc looks like a normal CD and plays on all standard players and computers. A hybrid product offers all possibilities on one and the same CD, which consists of three layers: stereo and 5.1 surround with wide dynamic range and frequency spectrum, while the traditional CD layer renders the product compatible with conventional CD players.

Quadraphonic sound systems were launched in the 1970s but never really caught on. But when sound and vision are combined, the visual element dominates. Now the film industry has paved the way in private homes for DVD players and multi-channels-audio.

Presence and participation are the magic words for future listeners. Surround products bring the listener to the very centre of the audio experience. The best seat in the concert hall is one that is not for sale – but the centre of the orchestra's attention, the conductor, is paid a lot to occupy this very position. Now the audience themselves can occupy this exclusive place right in their own living-rooms. Giovanni Gabrieli did it with groups of brass instruments in renaissance Venice; one hundred years after Edison introduced his phonograph, Lindberg Lyd adds new dimensions to Norwegian music publishing and audio products.

Recorded at Uranienborg Church
February – April – September 2004 by Lindberg Lyd AS

Recording producer Morten Lindberg
Balance engineer Morten Lindberg • Recording engineer Hans Peter L'Orange

Editing Jørn Simenstad • SACD-mastering Morten Lindberg

Aurora Borealis photo 20©04 Bjarne Riisto
Knut Nystedt photo 20©00 MIC (Lisbeth Risnes)
Ensemble 96 photo 20©00 Nils A. Kavlie–Borge
Text Terje Mathisen • English translation Andrew Smith

Graphic design Morten Lindberg

2L is the exclusive and registered trade mark
of Lindberg Lyd AS 20©05 [NOMPP0504010] 2L29SACD

Worldwide distributed by Musikkoperatørene, www.2L.MusicOnline.no and www.2L.no